

Dagens arbetsliv är turbulent, och vi som har i arbetsuppgift att vägleda och undervisa unga människor har ibland svårt att veta vad för råd vi ska ge dem. Frågorna är många och viktiga: vilka ämnen ska jag studera, vilken examen ska jag sikta på, hur kan jag vara säker på att få ett bra jobb när jag ska ut i arbetslivet? Vi kan inte ge några garantier. Däremot kan och bör vi ge väl underbyggda svar baserade på vår erfarenhet, signaler från världen runt omkring oss, och aktuella forskningsresultat.

Språkkunskapernas betydelse i arbetslivet: fallet svenska i Finland

Den här artikeln handlar om vad vi ska svara när frågan gäller behovet av språkstudier. Resonemanget nedan bygger på en stor mängd internationella observationer och forskningsresultat, men jag använder svenskan i Finland som exempel och illustration. Och svaret lyder i korthet: språkkunskaper utöver det vanliga ger individer en konkurrensfördel som kan lyfta dem snabbare och högre i karriären, göra deras jobb smidigare och roligare, och göra det lättare för dem att hitta och behålla intressanta jobb.

Orsaken till att jag säger detta är att dagens affärsliv i mycket hög grad är internationellt. Också i organisationer som huvudsakligen arbetar inom ett visst lands gränser kommer man i beröring med utländska kunder, leverantörer, arbetstagare och andra intressenter. Och i internationella organisationer – multinationella företag till exempel – är den här typen av mångfald en del av vardagen.

”Stryk hela tiden” vill väl ingen ha?

Ett gemensamt språk är nödvändigt för att få vardagen att fungera och i internationellt verksamma organisationer

blir det oftast engelska. Därför är hyggliga kunskaper i engelska ett krav, ett måste, i dagens arbetsliv. Alla unga människor bör kunna engelska för att säkra att de är anställningsbara. Men det här betyder inte att engelskan är det enda språk som används. Bakom det ytfanér som engelskan utgör används en bred skala andra språk.

Exakt vilket eller vilka andra språk som används på en viss arbetsplats beror på vilka marknader företaget eller organisationen riktar sig till, vem som äger det, var högsta ledningen sitter, och många andra faktorer. Och nu kommer vi in på svenskans roll i det finländska arbetslivet. Det är nämligen så att Finlands och Sveriges ekonomier hör till de mest integrerade självständiga nationella ekonomierna i världen. Därför är ett mycket stort antal finländare på ett eller annat sätt beroende av svenska intressenter – som kunder, leverantörer, medarbetare, förmän eller ägare.

Men kan inte svenskarna engelska? Javisst, men detta hindrar inte att den informella kommunikationen ofta går på svenska ändå. Och det finns massor

av forskning som visar hur många beslut som fattas informellt, hur mycket information som utbyts vid kaffebordet eller på pausen istället för under det formella mötet. Den som inte kan hänga med i paussnacket blir lätt en outsider, kan inte argumentera för sin sak, blir bortglömd och åsidosatt. ”Får stryk hela tiden”, som en av mina informanter uttryckte det.

Från språkkunnig till insider

Omvänt: den som kan hänga med i det informella snacket får synlighet och information, blir noterad och ofta även uppskattad. Hen har lättare att sköta sitt jobb eftersom hen har bättre insikter än kollegerna, och når ofta bättre slutresultat också. Framgång föder framgång, och en god cirkel har kommit igång. Den leder ofta till ansvar och inflytande, högre lön och intressantare jobb.

Mot den här bakgrunden har åtminstone jag inga betänkligheter när det gäller att uppmuntra unga människor att läsa språk. Förstås måste man fatta att spela på sina styrkor när man utvecklar sin karriär: sannolikt har man mindre nytta av att kunna flytande

svenska om man söker jobb i Japan, eller i ett japanskt bolag, än om man vill få in foten på ABB, IKEA, Nordea eller PEAB. Man måste också inse att det inte är många som får jobb endast på basen av sina språkkunskaper: det krävs substanskunskande också. Men bra kunskaper i ett språk som är relevant för företaget gör dig utan undantag intressantare för en potentiell arbetsgivare.

Få företag går ut och skyltar med detta, för arbetsgivare i dagens Finland vill inte bli uppfattade som "organisationen som kräver svenska". I en genomsnittlig rekryteringssituation kräver arbetsgivarna endast finska och engelska, och det är sällan som kunskaper i svenska är ett absolut krav, särskilt på lägre nivåer i organisationen. Men samtidigt kräver bolag med en stark koppling till Sverige mycket ofta goda kunskaper i svenska "ibland eller för specifika arbetsuppgifter", och särskilt vid rekrytering till nyckelpositioner och viktiga koncernövergripande roller. I många fall blir kunskaper i svenska ett kriterium för avancemang till högre poster. Och svenskan blir viktigare ju högre positioner det rör sig om.

Engelskan ett baskrav, svenskan en merit

Sammanfattningsvis anser jag att kunskaper i engelska är ett baskrav i dagens finländska arbetsliv. Kunskaper i svenska (och andra språk!) är en merit som ger ett övertag på arbetsmarknaden. Därför bör vi försöka motivera möjligen många av våra ungdomar att skaffa sig hyfsade kunskaper i åtminstone ett ytterligare språk förutom finska och engelska.

Vi bör också lyfta fram det empiriska faktum att personer som kan svenska har lättare att göra karriär i ett svenskt dotterbolag eller ett finskt bolag med omfattande verksamhet i Sverige. Deras språkkunskaper gör det möjligt för dem att fungera som "gränsgångare" mellan Sverige och Finland, med positiva konsekvenser både för dem själva, deras arbetsgivare, och det ekonomiska samarbetet mellan Finland och Sverige.

Slutligen: arbetsgivare i Finland kräver sällan svenska för ingångspositioner vilket kan ge en felaktig bild av att språket

Wilhelm Barner-Rasmussen. Foto: Satu Pessi

inte behövs. Därför bör vi uppmuntra och hjälpa våra unga att våga visa sina språkkunskaper, både när de söker jobb och i själva jobbet. ■

Lärarnas gemensamma Turva

Du och alla andra yrkesmän inom undervisningsbranschen bygger upp Finlands framtid varje dag. Ni skapar gemensam välfärd genom att uppmuntra och inspirera. Ni är mästare på att samarbeta. Det är också vi här på Turva. Vi är ett försäkringsbolag som ägs av människor som tror på arbete och det gemensamma goda.

OAJ har försäkrat sina medlemmar bland annat med en gemensam rese- och olycksfallsförsäkring. Som OAJ-medlem kan du koncentrera dina försäkringar till Turva och få tillgång till alla våra förmåner.

Titta in på vårt kontor, ring oss eller läs om dina förmåner på adressen turva.fi/oajfslsvenska